

s čistimi rokami, prvaškim ovaduhom pa je pritisnila sodnija pečat laži in obrekovanja na čelo. „Narodni list“ se je 29. maja veselil, da se vrši še ena razprava. Radovedni smo, je-li bo ta jezuvitična dohtarska cunjca zdaj resnico poročala...

Veberič in Kegelj sta pri vsemu temu le slepo orodje prvaških mogotcev, ki se tudi pred zeljavanjem v krivo prisego ne strašijo. Zgornjoradgonska prvaška klika — na čelu župnik Kunc, ki je prinesel največjo gonjo v okraj, nadalje Terstenjak, Nemeč, Zemljič e compagnia bella — je osramočena pred celim svetom!

Politični pregled.

Kaj dela državni zbor za kmete? „Bauern-Zeitung“ v Welsu piše: „Se pred par tedni so klerikalni poslanci sigurno izjavili: Srbska trgovinska pogodba se ne sme pod nobenim pogojem sprejeti. Raje naj pade naš poljedelski minister dr. Ebenhoch.“ In zdaj? Zdaj je postalo tiho v klerikalnem časopisu. Klerikalni listi že izjavljajo, da mora vlada srbsko trgovinsko pogodbo dobiti. Vbogi kmetje! Ti naj vse verujejo, kar jim klerikalni listi priporočajo, pa če pridejo potem tudi na boben. Tih je postalo tudi med poslanci. Komaj da se še semtertja kdo na kakem malem tihem shodu proti srbski pogodbi izjavi. Mi dvomimo, da bodo klerikalni poslanci proti nje glasovali. Mi dvomimo, kajti vlada deluje zopet z sličnimi sredstvi kakor pri ogrski nagodbi. Takrat se je reklo, da se mora ogrsko nagodbo rešiti, ker bode potem pot prosta za velepotrebne gospodarske naloge. Kaj pa je poslanska zbornica v tem oziru doslej storila? Dovolila je davke in rekrute, drugega nič! — Res je!

Avstrijski dolgovi. Skupni avstrijski državni dolg znaša 5.267 $\frac{1}{2}$ milijonov kron. Dolgovi avstrijskih dežel pa znašajo 4.559 $\frac{1}{2}$ milijonov kron. Avstriji imamo torej blizo 10.000 milijonov dolga. Smo pač bogati in imamo vlado, ki zna gospodariti...

Deželni zbori. Po novejših poročilih prične štajerski deželni zbor v jeseni zborovati. Češki deželni zbor se skliče prvi teden v juliju na 3 dnevno zasedanje. Potem preneha do druge polovice septembra. Tudi moravski deželni zbor se skliče začetkom julija.

Poklonitev armade. 30. maja je prišlo k cesarju 600 generalov in vojaških deputacij onih regimentov, ki nosijo ime Franceta Jožefa. Poklonili so se svojemu vrhovnemu zapovedniku in mu izročili knjigo „Sechzig Jahre Wehrmacht“. Cesar je daroval svojim regimentom 15.000 K.

Slavnostni sprevod, ki ga priredijo avstrijski narodi sivolasemu svojemu vladarju ob priliki 60-letnega jubileja, bode obstojal iz raznih skupin, katere imajo predstavitelje stare šege, običaje in noše posameznih kronovin. Štajerska bode imela v sprevodu 5 skupin, 150 oseb z 12 konji in 5 vozovi; Koroška 5 skupin, 250 oseb z 40 konji in 4 vozovi; Kranjska 4 skupine, 400 oseb, 40 konj in 10 vozov; Galicija 1000 oseb, 16 vozov in 150 konj. Vse te osebe se bodo brezplačno na Dunaj pripeljale.

Vrnitev iz Amerike. Znano je, da se je zgodil v združenih državah severne Amerike gospodarski polom, vsled katerega je tisočero fabrik zaprlo vrata, milijoni ljudi pa so ostali brez kruha na cesti. Zdaj se pa poroča, da je tudi v južni Ameriki slabo. Tam zopet so požrešne kobilice napravile slabo letinjo. Izseljenci se vračajo iz Amerike. Od novega leta pa do 20. februarja se je vrnilo 99.132 oseb. Lani se je vrnilo v istem času le 27.635 oseb. V Ameriko je došlo v tem času letos samo 27.628, lani pa 70.672 izseljencev. Gospodarska kriza je vedno ednaka in pospešuje jo nezanesljivost na vsakem polju, volitve predsednika itd. Veliki kapitalisti seveda niso zadovoljni z pomanjšanjem izseljevanja. Oni hočejo imeti delavce v rezervi, da se delavske plače znižajo. Zato iščejo s svojimi agenti po celem svetu izseljence.

Vrane...

Bratski naš list, koroška „Bauern-Zeitung“ je prinesla v zadnji svoji številki zanimivi članek

„Die weissen Raben auf Tanzenberg“. Temu članku naj posnemamo sledeče:

„Pred stoletji so živeli po naših deželah v močnih gradovih roparski vitezi, ki so oropali mimoidoče trgovce, odpeljali kmetom živino, pohodili na svojih divjih lovih polja in paše, posiljevali kmetске žene in prepevali kmete, ki so se prišli pritoževati. Duhovniki pa so pridigovali, da je to kazen za kmetске grehe. Šele pod vlado velikega ljudskega in kmetskega cesarja Jožefa II. se je vse temeljito spremenilo. Ta cesar je vkljub odločnemu odporu plemstva in farštra napravil kmete osebno proste in jim je olajšal usodo; del davkov, ki so jih morali doslej kmetje plačevati, je naložil namreč plemstvu in duhovništvu.

Danes se nam zdi, kakor da bi se hotelo v deželi zopet stare roparske gradove sezidati in zapričiti iz novega, čeprav z drugimi sredstvi, izkoriščanje kmetov. Ne ve se, od kje in zakaj so prišle bele vrane na Tanzenberg; klical jih ni nikdo. Nakupili so (ti menih) takoj več kmetских posestev. Klerikalni poslanci so o temu seveda molčali, ker so jih povabili na obed. Najprve so rekli, da hočejo menih zidati veliko cerkev in moliti za grehe drugih ljudi. Cesar Jožef II. je svoj čas rekel, da je to izgovor za lenobo in da bi naj menih raje delali. Tako močni gospodje bi bili lahko izborni hlapci, katere bi naši kmetje pri današnjemu pomanjkanju poslov prav dobro rabili. Celi dan menda tudi ne molijo, kajti vedno se jih vidi v mesto voziti ali po deželi potovati. Mesto da bi sezidali cerkev, sezidali so raje veliko jedilno dvorano in in potem fabriko za konzerve.

Da postanejo menih fabrikanti, to se pač ne sliši. Kje stoji to v evangeliju? Izveličar je bil ustanovitelj krščanstva, ne pa fabrik. Jezus ni imel toliko zemlje, da bi tja svojo glavo položil. Po odredbi revni, v resnici pa bogati menih pa postajajo veleposestniki in to s tem, da izbacijo domače kmete iz njih zemlje.

Ustanovili so po židovskem vzoru obrtniško veletrgovino s milostninami po deželi, kakor da bi ne bila za kmete stolnina že dovolj velika. Ko so prišli v Tanzenberg, delali so tako, kakor da bi hoteli le v samostanu živeti in kmetom le dobro storiti. Prinesli so tudi velikanske sodove vina, prodajali vino začetkom zelje po ceni, darovali tudi marikateri liter; največ vina pa so seveda sami spili; obdržati pa niso hoteli vina. Njih lepo posestvo obteženo je z navideznimi hipotekami, tako da jim ni treba dohodninskega davka plačevati.

Komaj pa so se vgnezdili in postali pri prebivalstvu gorki, pričeli so svoje krtovo delo. Obračajo se ti politikujoči duhovni najprve do ženske. Posebno eden od njih, pater A. se razume na predpasnike in spodnje kikle. On hodi od ene kmetice do druge, vpraša je-li so otroci zdravi, kako gre materi sami in ako rava dobro z možem. Iz nejasnega odgovora žene čuti takoj, da ni vse v redu; takoj vpraša, ali je mož surov ter prične čez surove može psovati; tako pridobi ženo takoj za svoje namene.

V družinskem, domačem življenju se marsikaj zgodi; kar ni primerno za tuja ušesa in tuje oči. Nepoklicani naj bi se ne vmešavali v notranjo družinsko življenje, ne na prižnici, ne v spovednici in nikjer druge. Ali pater A. se vmešava, ker misli „kšeft napraviti“. Kmet ima danes dosti vzroka, da je slabe volje. Morda ni živina zdrava ali vreme ni ugodno, ali pa ima jezo s posli, s sovražnim sosedom, ali pa naj plača visoke davke in stolnino. Potem pridejo dostikrat tajne bolečine, o katerih mož z ženo niti govoriči noče, — s kratko, kmet ne more delati vedno prijazno obliče; marsikdaj mora postati glasen in vpiti, z ljudmi in z živino. Vedno se ne more kmet sladko smejati, kakor častiti gospodje, katerim ni treba delati, temveč le — prebaviti.

Ali pater A. govori ženi na dolgo in široko o krščanskem družinskem življenju in meni: „Ljuba žena, kupite si vendar svetniško podobico; potem bo mož že zopet prijazen, taka podoba pomaga veliko (kar seveda ni res) in košta le eno krono.“ Žena je praznoverna in kupi podobico za zadnjo krono. Ako nima krone, no potem proda puter, jajca, zelenjavo, kokoši, samo da dobi čudodelno podobico. Ta podobica seveda

ne more pomagati, z njo ne more kmet dene obresti v hranilnici plačati. Zato postala kmetova hrana slabša in kmet je neprijazen.

Kmetica toži to patru A. Ta ve za naravo „Kupite še eno sliko, pri vami je ena malo“. To se tudi zgodi. Kmetice vržejo veliko denarja vun, brez da bi to mož vedno le podobico imajo v glavi. Mesto da bi odložile svoje lastne slabe navade, čakajo le praznoverno na čudež podobice.

Kmetje, pazite na svoje ženske! Varujte jih pred vranami! Kmetje, držite svojo mož čast čisto in ne trpite jajce kukavice v svojem gnezdu!

Menih trgujejo tudi z mašnjimi slikami; vlečejo s tem kmetom denar iz žepa. Posebno na najrevnejše kmete v hribih se obračajo. V modernimi prodajalci odpustkov Duhovniki ne berejo nobene maše, brez da bi bila plačana. Okrajni sodnik in glavar tudi ne dobista za svoje uradne posle vsakokrat še posebno plačilo; zakaj zahtevajo duhovniki še posebno plačo za čitanje maše, zakaj prodajajo svoje odpustke? V katoliški deželi Bavarskije stolnina za davno odpravljenaa, — zakaj ne pri nas? Župniki in menih naj čitajo maše za stonj; saj imajo časa dovolj in za življenje imajo tudi dosti. V kloščih se fino kuha in je vedno dovolj gostov. Kmetje gledajo nevoljno, kako lepo se zamore živeti od svetih podobic. Pri vsemu temu govorijo klerikalci vedno, da se kmetu tako slabo godi...

In višji duhovniki vejo to! Opat na Tanzenbergu, ki nosi pri svečani maši več zlata in srebra na truplu, nego ga more kmet v celem življenju pridelati, — opat na Tanzenbergu, katerega konji in vozovi so več vredni nego koda osleparjenega kmeta, katerega kosilo košta toliko, da bi od tega denarja ena kmetška družina lahko celi mesec živela, ta — duhovnik nabira pri tistih, katere bi moral v Božjem imenu obdariti.

Tako osrečujejo klerikalci ljudstvo, tako rešujejo kmeta. Ti ljudje pač pravijo: „Pustite mi moje in dajte mi svoje!“

Kmetje, pazite! Odpustki niso zato, da bi se jih prodajalo, oni naj se delijo zastonj, kakor je Izveličar zastonj napravil slepe vidne, bolane zdrave in mrtve žive...

Ako vas oblast ne varuje, varujte se sami! Varujte se brezsravnega beračenja! Kmetje zdaj vidite, kaj vas čaka, ako volite klerikalno! Potem morate le za duhovnike in menih delati. Vi naj čakate na srečo na onem svetu, farji pa jo doživijo z vašim denarjem že na tem svetu“.

Dopisi.

SV. Barbara v Haložah. Zopet nekaj o župniku Vogrinu! Strašno ga boli in peče, ker nočejo Gruškovski odborniki vsi po njegovem receptu voliti v konkurenčni odbor. Da bode te ložje razumeli, dragi čitatelji „Stajerca“, vam omenimo skrb Vogrina in pritlikavega Rabuzeka, da sta morala kar en dan dvakrat pri enem posestniku v Gruškovcu pomagati z nasvetovanjem radi volitve v konkurenčni odbor; radi tega je omenil raz kanceljna, da bi bilo pod čast kristjana, kateri bi predrugačil svoje mišljenje. „On je seveda znal, da bode Gruškovska občina že v tretjič volila ude v zgoraj omenjeni odbor; zatoraj je izrekel besede tudi glede kruljavih; ako bi prišel zdrav človek med takšne kruljave osebe, ne bode posnemal teh revežev, ampak bode ravnno hodil med njimi. Ker pa ima cerkveni ključar Habičak široko skrivljene noge, mogoče od bežanja pred Juri Muro, smo si mislili radovedni poslušalci, da je radi njega vhod v žagred prepovedan drugim faranom. Zatoraj vam svetujemo, da zanaprej svoji krasni Liziki zabranite ta pot, da ne pride z zgoraj omenjenim krivonogom v bližino. Na zadnje je celo omenil da bode ob priložnosti vse tiste posestnike očitno iz kanceljna imenoval, kateri ne bojo prinesli nazaj listkov za velikonočno spoved; ali mi dobro znamo, da njemu ni toliko za listke, temveč za denarje, katere dobi ob tej priliki. Mogoče bode s tem plačal pot svoji krasni Liziki, katera je morala zadnjo nedeljo maja